

När människan glömmer vem hon är

Historien visar att de största förändringarna sällan börjar med nya uppfinningar. De börjar med nya idéer om människan.

Varje civilisation har burit på en berättelse om vilka människor är, vad de förmår och vilken plats de har i världen. Dessa berättelser har format religioner, utbildningssystem, politiska institutioner och vetenskapliga ideal. De har avgjort hur människor ser på sig själva långt innan de börjar forma samhället omkring sig.

Gregg Braden menar att vår tids viktigaste berättelse handlar om en fråga som nästan aldrig uttalas öppet.

Är människan i grunden tillräcklig?

Om svaret är nej blir nästa steg självklart. Då måste människan förbättras. Hennes kropp behöver uppgraderas, hennes hjärna förstärkas och hennes biologiska begränsningar övervinnas. Tekniken blir inte längre ett hjälpmedel. Den blir lösningen på människan själv.

Men om svaret är ja förändras hela utgångspunkten.

Då blir den verkliga uppgiften inte att ersätta människans natur utan att förstå den.

Braden återkommer gång på gång till denna tanke därför att han menar att den ligger bakom nästan varje diskussion om artificiell intelligens, transhumanism och framtidens samhälle. Frågan handlar ytterst inte om maskiner. Den handlar om människans självbild.

Under större delen av det moderna samhällets historia har utveckling nästan alltid definierats som något yttre. Vi bygger snabbare datorer, effektivare kommunikationssystem och allt mer avancerade tekniska lösningar. Samtidigt finns en risk att vi gradvis börjar tro att människans värde mäts med samma måttstock. Effektivitet blir viktigare än visdom. Informationsmängd viktigare än förståelse. Hastighet viktigare än eftertanke.

I en sådan värld blir det lätt att glömma att de egenskaper som byggt civilisationer aldrig har kunnat reduceras till beräkningskapacitet.

Ingen algoritm har skrivit historiens största kärleksbrev.

Ingen processor har känt sorg över att förlora ett barn.

Ingen maskin har upplevt den tystnad som följer efter en livsomvälvande insikt eller den djupa glädje som uppstår när en människa förlåter en annan.

Det är erfarenheter som inte kan skiljas från det levande.

Braden menar att just detta är människans största tillgång. Vår förmåga att känna, skapa mening och utvecklas genom erfarenhet är inte ett hinder för intelligens. Den är själva grunden för den.

När tekniken därför börjar beskrivas som överlägsen människan uppstår en avgörande fråga.

Vad är det egentligen vi jämför?

En dator kan analysera miljarder datapunkter på några sekunder. Den kan känna igen mönster som ingen människa skulle upptäcka under en livstid. Men den vet inte att den existerar. Den längtar inte. Den hoppas inte. Den tvivlar inte. Den drömmer inte om framtiden eller minns sin barndom med värme.

Den upplever inte världen.

Den bearbetar information om världen.

Skillnaden kan verka subtil, men för Braden är den avgörande.

Han menar att människans största styrka inte ligger i vår förmåga att konkurrera med maskiner på deras område. Den ligger i allt det som inte kan reduceras till kod. Vår intuition, vår kreativitet, vår empati och vår förmåga att skapa mening ur erfarenheter har genom historien varit drivkraften bakom vetenskapliga upptäckter, konstnärliga mästerverk och de moraliska framsteg som gjort civilisationen möjlig.

Det är därför han ser vår tid som ett vägskäl.

Inte därför att tekniken utvecklas snabbare än tidigare generationer kunnat föreställa sig, utan därför att varje tekniskt genombrott samtidigt tvingar människan att ställa en ny fråga om sig själv.

Vad betyder det egentligen att vara människa?

Kanske är det denna fråga som gör vår tid så ovanlig.

Samtidigt som världen riktar all sin uppmärksamhet mot artificiell intelligens växer en annan rörelse fram. Allt fler människor börjar återvända till frågor som länge betraktats som oviktiga eller ovetenskapliga. Intuition. Medvetande. Närvaro. Mening.

Samhörighet. Inte därför att de vill fly från tekniken, utan därför att de söker förstå det som tekniken aldrig kan ersätta.

Braden ser detta som två utvecklingslinjer som löper parallellt genom vår civilisation.

Den ena söker framtiden genom att förändra människans biologi.

Den andra söker framtiden genom att fördjupa förståelsen av människans natur.

Vilken av dessa vägar som kommer att forma kommande generationer återstår att se.

Men kanske är det inte tekniken som avgör svaret.

Kanske avgörs det av den berättelse människan väljer att tro om sig själv.

För den största revolutionen börjar inte i laboratorier eller utvecklingscentra.

Den börjar i det ögonblick en människa slutar betrakta sig själv som ofullständig och i stället börjar upptäcka den potential som alltid funnits där, dold bakom århundraden av föreställningar om vad människan är och vad hon aldrig skulle kunna bli.

- Denne artikkelen er inspirert av en samtale av Gregg Braden.
Skrevet og bearbeidet av Britt Fossum.